

Výkon rozhodnutí

Hlavním účelem vedlejšího účastenství je pomoc ve sporu jednomu z účastníků řízení, a jeho smyslem je posílit v konkrétním řízení postavení toho účastníka, na jehož straně vedlejší účastník vystupuje, samozřejmě za předpokladu, že vedlejší účastník má právní zájem na výsledku řízení.

Vzhledem k tomu, že soudní prodej zástavy se uskutečňuje ve dvou fázích, přičemž v první fázi není soudu umožněno provádět dokazování ke sporným tvrzením účastníků, a veškeré dokazování je přesunuto do druhé fáze, tedy až v rámci řízení o výkon rozhodnutí (exekučního řízení) prodejem zástavy je účastníkům umožněno tvrdit a prokazovat rozhodující hmotněprávní skutečnosti pro zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce) prodejem zástavy, že soudní prodej zástavy není ani řízením nalézacím, ani řízením vykonávacím (exekučním), a že řízení o návrhu na zastavení exekuce dle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h), resp. § 268 odst. 3 o. s. ř. má povahu řízení sporného, platí, že specifická povaha tohoto řízení nevylučuje vedlejší účastenství, má-li vedlejší účastník na výsledku řízení právní zájem.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 21 Cdo 1172/2025-269 ze dne 30.6.2025)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v exekuční věci oprávněné Česká spořitelna, a. s. se sídlem v P., proti povinné Areál Zákolany, s. r. o. se sídlem v Z., zastoupené Mgr. J.M., advokátem se sídlem v P., pro 10 134 799,83 Kč s příslušenstvím, prodejem zástavy, o návrhu povinné na vstup vedlejšího účastníka do řízení, vedené u Okresního soudu v Kladně pod sp. zn. 8 EXE 2/2024, o dovolání povinné proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 10. prosince 2024, č. j. 17 Co 462/2024-192, tak, že usnesení krajského soudu a usnesení Okresního soudu v Kladně ze dne 2. října 2024, č. j. 8 EXE 2/2024-166, ve výroku I se zrušují a věc se vrací Okresnímu soudu v Kladně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

1. Usnesením Okresního soudu v Kladně ze dne 14. 2. 2024, č. j. 8 EXE 2/2024-21, byl pověřen soudní exekutor Mgr. Michal Suchánek, LL.M., Exekutorský úřad Praha 9, vedením exekuce podle vykonatelného usnesení Okresního soudu v Kladně ze dne 23. 3. 2022, č. j. 28 C 1/2022-95, ve znění usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 29. 6. 2022, č. j. 20 Co 122/2022-123, ve znění doplňujícího usnesení téhož soudu ze dne 29. 6. 2022, č. j. 20 Co 122/2022-128, k vymáhání pohledávky ve výši 10 134 799,83 Kč s příslušenstvím prodejem zástavy, a to pozemku p. č. st. XY, jehož součástí je stavba bez čp/eč, p. č. XY, p. č. XY, p. č. XY a p. č. XY, zapsaných na LV XY pro k.ú. a obec XY, a pozemků p. č. st. XY, jehož součástí je stavba bez čp/eč, p. č. st. XY, jehož součástí je stavba čp. XY, p. č. st. XY, jehož součástí je stavba bez čp/eč, p. č. st. XY, jehož součástí je stavba bez čp/eč, p. č. st. XY, jehož součástí je stavba bez čp/eč, p. č. XY, p. č. XY, p. č. XY, p. č. XY, p. č. XY, p. č. XY, p. č. XY, zapsaných na LV XY pro k. ú. XY, obec XY (dále jen „předmětné nemovitosti“). Podáním ze dne 8. 3. 2024 navrhla povinná zastavení exekuce.

2. Dne 16. 9. 2024 podala povinná návrh na vstup vedlejšího účastníka, a to Úřadu evropského veřejného žalobce (dále jen „Úřad“). Uvedla, že Úřad má implicitní právní zájem na výsledku řízení, neboť opakovaně vyslovil nesouhlas s realizací zástavy, která je zajištěna dle trestního řádu. Dále navrhla přerušení řízení a předložení předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropské unie.

3. Usnesením ze dne 2. 10. 2024, č. j. 8 EXE 2/2024-166, Okresní soud v Kladně rozhodl, že se vstup vedlejšího účastníka Úřadu evropského veřejného žalobce do řízení nepřipouští (výrok I), a zamítl návrh povinné na přerušení řízení a položení předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropské unie (výrok II).

4. K odvolání povinné Krajský soud v Praze usnesením se ze dne 10. 12. 2024, č. j. 17 Co 462/2024-192, usnesení soudu prvního stupně v napadeném výroku I potvrdil. Potvrdil závěr soudu prvního stupně, že institut vedlejšího účastenství slouží k ochraně zájmu třetí osoby, ale i k ochraně zájmů vedlejšího účastníka (správně hlavního účastníka – pozn. dovolacího soudu) řízení, na jehož stranu vedlejší účastník přistoupil, a že vedlejší účastenství je z povahy věci přípustné pouze v civilním řízení sporném, v řízení nesporném a exekučním je vyloučeno. Uvedl, že v řízení o zastavení exekuce je sice nutno provádět dokazování podle návrhu účastníků, nicméně charakter exekučního řízení se odlišuje od řízení nalézacího, vedlejší účastenství je možné pouze v nalézacím řízení sporném, když jeho účelem je pomoc ve sporu některému z účastníků, což je v exekučním řízení z povahy věci vyloučeno. Dále uvedl, že ve fázi řízení o zastavení exekuce není soud vázán návrhy účastníků řízení, neboť exekuci může zastavit i bez návrhu. Nejedná se proto o klasické řízení sporné.

5. Proti usnesení dovolacího soudu podala dovolání povinná. Namítla, že odvolací soud „posoudil vedlejší intervenci Úřadu ... zcela nesprávně“. Uvádí, že Úřad vyslovil souhlas se zajištěním předmětných nemovitostí, má proto zájem na výsledku tohoto řízení. Zejména však nesouhlasí se závěry dovolacího soudu ve vztahu k řízení spornému a nespornému. Namítá, že ve druhé fázi řízení o soudním prodeji zástavy probíhá standardní dokazování, nese veškeré znaky řízení sporného, ačkoliv v rámci řízení exekučního, a klade otázku, kdy má potenciální vedlejší účastník možnost hájit svůj zájem na výsledku řízení, jestliže v první fázi řízení o soudním prodeji zástavy se dokazování nepřipouští, a vstup vedlejšího účastníka je tak vyloučen. Ze závěrů dovolacího soudu vyplývá, že nemá možnost intervenovat nikdy, což je však zásahem do základního práva na soudní ochranu dle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

6. Oprávněná se k dovolání nevyjádřila.

7. Nejvyšší soud jako soud dovolací [§ 10a zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“)] po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení dovolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

8. Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí dovolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

9. Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí dovolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

10. Napadené usnesení dovolacího soudu závisí na vyřešení otázky, zda lze ve druhé fázi řízení o

soudním prodeji zástavy aplikovat ustanovení § 93 o. s. ř., tedy zda se může jako vedlejší účastník vedle povinné a oprávněné zúčastnit řízení o výkon rozhodnutí (exekučního řízení) prodejem zástavy ten, kdo má právní zájem na jeho výsledku. Protože tato otázka nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu vyřešena, je dovolání povinné podle ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné.

11. Dovolání je též důvodné.

12. Podle § 93 odst. 1 o. s. ř. jako vedlejší účastník může se vedle žalobce nebo žalovaného zúčastnit řízení ten, kdo má právní zájem na jeho výsledku.

13. Rozhodovací praxe dovolacího soudu je ustálena na závěru, že vedlejší účastenství je možné jen v řízení sporném, neboť jeho účelem je „pomoc ve sporu“ některému z účastníků – jedné ze stran. Ustanovení § 254 odst. 1 o. s. ř. sice stanoví, že na výkon rozhodnutí (exekuci) se užije ustanovení předcházejících částí (občanského soudního řádu), není-li v této části (části šesté občanského soudního řádu) uvedeno jinak, avšak v řízení o výkon rozhodnutí (exekučním řízení) je z povahy věci vedlejší účastenství vyloučeno; stejně tak to platí i v řízení nesporném, v němž nejsou účastníci vzájemně v pozici protistran a soud je povinen zjistit všechny skutečnosti důležité pro rozhodnutí, aniž by byl omezen skutečnostmi, které uvádějí účastníci (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 1999, sp. zn. 20 Cdo 91/99, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 7, ročník 99, pod číslem 73, ze dne 10. 4. 2008, sp. zn. 29 Odo 1019/2006, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 10, ročník 2008, pod číslem 148, ze dne 20. 4. 2016, sp. zn. 29 Cdo 1116/2016, nebo ze dne 27. 3. 2024, sp. zn. 25 Cdo 379/2024, proti němuž podaná ústavní stížnost byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2024, sp. zn. II. ÚS 1542/24).

14. Judikatura Nejvyššího soudu je ve vztahu k řízením o soudní prodej zástavy (realizaci zástavního práva) dále ustálena v následujícím. Soudní prodej zástavy se uskutečňuje ve dvou fázích. V první fázi jde o řízení o soudním prodeji zástavy, které je zahájeno podáním návrhu, kterým se zástavní věřitel domáhá nařízení soudního prodeje zástavy, a které končí usnesením soudu, jímž bylo o tomto návrhu rozhodnuto. Nařídí-li soud usnesením prodej zástavy, přechází soudní prodej zástavy do druhé fáze, podá-li zástavní věřitel návrh na nařízení výkonu rozhodnutí prodejem zástavy. Soudní prodej zástavy není „sporem“ či „nesporem“ a nejde ani o řízení nalézací, ani o řízení vykonávací (exekuční). Jde o zvláštní typ řízení před soudem, jehož smyslem je – jak bez pochybnosti vyplývá z ustanovení § 1359 odst. 1 občanského zákoníku – dosáhnout zpeněžení zástavy a tím získat výtěžek, z něhož se může (by se mohl) uspokojit zástavní věřitel.

15. První fázi soudního prodeje zástavy lze považovat za řízení nesporné, neboť jeho povaha, určená okruhem v řízení posuzovaných okolností uvedených v ustanovení § 358 odst. 1 věť první zákona č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále jen „z. ř. s.“), u nichž se vyžaduje toliko osvědčení, jednak nevyžaduje potřebu provádění dokazování ke sporným tvrzením účastníků týkajícím se okolností uvedených v ustanovení § 358 odst. 1 věť první z. ř. s., jednak ani neumožňuje soudu provádět dokazování ke sporným tvrzením účastníků. Řízení o soudním prodeji zástavy je tedy charakterizováno tím, že se v něm neprovádí dokazování ke sporným tvrzením účastníků; nedoloží-li zástavní věřitel některou z okolností uvedených v ustanovení § 358 odst. 1 věť první z. ř. s., nemůže být jeho návrh na nařízení soudního prodeje zástavy vyhověno, i kdyby ji zástavní věřitel hodlal prokazovat dokazováním, a naopak, budou-li tyto okolnosti řádně osvědčeny, nemůže zástavní dlužník zabránit vyhovění návrhu zástavního věřitele, i kdyby rozhodné skutečnosti popíral a i kdyby o nich požadoval dokazování. Protože v řízení o soudním prodeji se (pojmově) neprovádí dokazování, nepřichází v něm v úvahu použití ustanovení § 357 z. ř. s. (jeho zařazení do zákona je zjevnou legislativní chybou), a v odvolacím řízení ani ustanovení § 28 odst. 1 z. ř. s. (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 6. 2016, sp. zn. 21 Cdo 4979/2015, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 7. 2017, sp. zn. 21 Cdo 277/2017). Nejvyšší soud tak dovodil, že byť zástavní věřitel a zástavní dlužník mají (obecně) protichůdné zájmy, povaha řízení o soudní prodej zástavy neumožňuje, aby se

(v procesním slova smyslu) tato kontradikce projevila, vedlejší účastenství je tak i zde z povahy věci vyloučeno (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 4. 2020, sp. zn. 21 Cdo 504/2020).

16. Jiné (další) skutečnosti než ty, které jsou uvedeny v ustanovení § 358 odst. 1 z. ř. s., případně které slouží ke zpochybnění osvědčení skutečností uvedených v ustanovení § 358 odst. 1 z. ř. s., mohou být uplatněny ve druhé fázi soudního prodeje zástavy, tedy v rámci řízení o výkon rozhodnutí (exekučního řízení) prodejem zástavy [bude-li návrh na nařízení tohoto výkonu rozhodnutí (exekuce) zástavním věřitelem podán], a to zejména prostřednictvím návrhu na zastavení výkonu rozhodnutí nebo exekuce (srov. například § 268 odst. 3 o. s. ř. a § 55 exekučního řádu) nebo vylučovací (excindační) žaloby podané po nařízení výkonu rozhodnutí podle ustanovení § 267 o. s. ř.; právem, které nepřipouští výkon rozhodnutí prodejem zástavy, se rozumí jakékoliv právo, v důsledku kterého k prodávané zástavě nevzniklo (nemohlo platně vzniknout) zástavní právo, popř. zaniklo, či je promlčeno (srov. též právní názor vyjádřený v již zmíněném usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 12. 2004, sp. zn. 21 Cdo 1467/2004, nebo v odůvodnění usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 7. 2010, sp. zn. 21 Cdo 1520/2009, uveřejněného pod č. 67 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2011, z recentních rozhodnutí např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 7. 2017, sp. zn. 21 Cdo 277/2017, ze dne 14. 6. 2022, sp. zn. 21 Cdo 829/2022, nebo ze dne 31. 5. 2024, sp. zn. 21 Cdo 3915/2023). Uvedené neznamena, že by nebylo možno uvést (a doložit) skutečnosti, z nichž vyplývá, že okruh v tomto řízení posuzovaných skutečností není možno ani osvědčit prostě proto, že objektivně neexistují [typicky půjde nejenom o případ, kdy např. neplatnost zástavní smlouvy vyplývá již z jejího obsahu (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 8. 2016, sp. zn. 21 Cdo 4421/2015)]. Obecněji lze formulovat závěry výše uvedeného usnesení tak, že je-li skutečnost, že zajištěná pohledávka zanikla splněním, započtením, nebo z jiného důvodu, skutečnost, že zástavní smlouva je neplatná, nebo skutečnost, že zajištěná pohledávka i zástavní pohledávka (zástavní právo) jsou promlčeny, zřejmá (evidentní, nevzbuzující pochybnosti) již z obsahu spisu tak, že ji nelze věrohodně zpochybnit tvrzeními účastníků, pročež nevyžaduje další dokazování, pak k ní může soud přihlídnout již při rozhodování o návrhu na nařízení prodeje zástavy podle § 358 odst. 1 z. ř. s., v jiných případech však nikoliv [srov. (dovolatelkou uvedená) usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2022, sp. zn. 29 Cdo 1252/2021, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2023, sp. zn. 21 Cdo 447/2023].

17. Tzv. opoziční spor [řízení o návrhu povinného na zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř.] nebo tzv. impugnační spor [§ 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř.] má ve své podstatě sporný charakter. Ve vykonávacím řízení platí, že soud zjišťuje z úřední povinnosti skutečnosti ryze procesního charakteru, zatímco při zjišťování skutečností, jež jsou rozhodující podle hmotného práva, se uplatní, stejně jako ve sporném řízení, zásada projednací (srovnej například s Fiala, J. v Handl, V., Rubeš, J. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. II. díl. Praha: Panorama 1985, s. 268-274, nebo Macur, J. Kurz občanského práva procesního. Exekuční právo. Praha: C. H. Beck, 1998, s. 64-68) [srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 1. 2017, sp. zn. 20 Cdo 5510/2016, nebo ze dne 3. 5. 2022, sp. zn. 20 Cdo 1111/2022].

18. Hlavním účelem vedlejšího účastenství je pomoc ve sporu jednomu z účastníků řízení, a jeho smyslem je tedy posílit v konkrétním řízení postavení toho účastníka, na jehož straně vedlejší účastník vystupuje, samozřejmě za předpokladu, že vedlejší účastník má právní zájem na výsledku řízení.

19. Vzhledem k tomu, že soudní prodej zástavy se uskutečňuje ve dvou fázích, přičemž v první fázi není soudu umožněno provádět dokazování ke sporným tvrzením účastníků, a veškeré dokazování je přesunuto do druhé fáze, tedy až v rámci řízení o výkon rozhodnutí (exekučního řízení) prodejem zástavy je účastníkům umožněno tvrdit a prokazovat rozhodující hmotněprávní skutečnosti pro zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce) prodejem zástavy, že soudní prodej zástavy není ani řízením nalézacím, ani řízením vykonávacím (exekučním), a že řízení o návrhu na zastavení exekuce dle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h), resp. § 268 odst. 3 o. s. ř. má povahu řízení sporného, dospěl

dovolací soud k závěru, že specifická povaha tohoto řízení nevyklučuje vedlejší účastenství, má-li vedlejší účastník na výsledku řízení právní zájem. Potvrdil-li odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým nebyl připuštěn vstup vedlejšího účastníka, z důvodu, že z povahy věci není vedlejší účastenství přípustné, aniž by byl posuzován právní zájem vedlejšího účastníka na výsledku řízení, není takové rozhodnutí správné.

20. Protože usnesení odvolacího soudu není – jak vyplývá z výše uvedeného – správné a protože nejsou dány podmínky pro zastavení dovolacího řízení, pro odmítnutí dovolání, pro zamítnutí dovolání a ani pro změnu usnesení odvolacího soudu, Nejvyšší soud toto usnesení zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.). Vzhledem k tomu, že důvody, pro které bylo zrušeno usnesení odvolacího soudu, platí i na usnesení soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud České republiky rovněž toto rozhodnutí (ve výroku I) a věc vrátil soudu prvního stupně (Okresnímu soudu v Kladně) k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nezbytná cesta](#)
- [Nepominutelný dědic](#)
- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)